

Πληροφορίες: Αγγελική Μποσδογιάννη
τηλ.:2131306614
E-mail: gl@synigoros.gr

Προς:

1. κ Ιωάννη Σάββα
Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης
Μακεδονίας - Θράκης
Τάκη Οικονομίδη & Καθ. Ρωσσίδη 11, 54008 Θεσσαλονίκη
vaiaga@damt.gov.gr

2. κα Σοφία Μαυρίδου
Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Πιερίας
s.mavridou@pieria.pkm.gov.gr

3. Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος,
Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων
Επιθεώρηση Βορείου Ελλάδος
Αδριανουπόλεως 24, 55133 Καλαμαριά
epbe@otenet.gr

4. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης
α. Διεύθυνση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού
Κεντρικής Μακεδονίας
Τμήμα Περιβαλλοντικού & Χωρικού Σχεδιασμού
dpxs-km@damt.gov.gr
β. ΠΕΑΠΖ Κεντρικής Μακεδονίας

5. Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
α. Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης- Ενέργειας
και Φυσικών Πόρων Π.Ε. Πιερίας
anaptixi@pieria.pkm.gov.gr
a.dotsiou@pieria.pkm.gov.gr

β. Τμήμα Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας
Π.Ε. Πιερίας
env-hydro@pieria.pkm.gov.gr
a.siasios@pieria.pkm.gov.gr

γ. Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας &
Κτηνιατρικής Π.Ε. Πιερίας
d.grigoriadis@pieria.pkm.gov.gr
k.mpakos@pieria.pkm.gov.gr

Θέμα: Λειτουργία των επιχειρήσεων «Αμβροσιάδης κοτόπουλα εξοχής ΑΒΕΕ- πτηνοσφαγείο - μονάδας αδρανοποίησης υποπροϊόντων σφαγής», «Dairy Farms Pierias» - βουστάσιο και «Ν. Τσιούπρας & Υιοί» - χοιροστάσιο, πλησίον της αντιπλημμυρικής τάφρου, βόρεια της επαρχιακής οδού Κατερίνης – Π. Κεραμιδίου.

Αξιότιμε κύριε Συντονιστή
Αξιότιμη κυρία Αντιπεριφερειάρχη,
Αξιότιμες κυρίες, Αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003 εξετάζει αναφορά κατοίκων της Κατερίνης σχετικά με τις υπηρεσίες σας.

Ειδικότερα, οι κάτοικοι διαμαρτύρονται για τη μη σύννομη λειτουργία των εν θέματι μονάδων, διότι δεν πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις, τα στερεά και υγρά απόβλητά τους καταλήγουν, έμμεσα ή άμεσα, στη γύρω περιοχή και στην παρακείμενη τάφρο, που εκβάλλει στον ποταμό Πέλεκα και παράλληλα εκπέμπουν οσμές προκαλώντας σοβαρά αναπνευστικά προβλήματα. Σημειώνουν ότι, από το 2018 η κατάσταση επιδεινώθηκε, λόγω και της απόρριψης υλικών εκσκαφής στην τάφρο, που σε συνδυασμό με την βλάστηση, έχει ως αποτέλεσμα τα απόβλητα που διατίθενται σε αυτή να παραμένουν στάσιμα, και η δυσσομία να καλύπτει όλη την πόλη της Κατερίνης, υποβοηθούμενη από τους επικρατούντες βορειοδυτικούς ανέμους. Τον Ιούνιο του 2021 η δυσσομία επανήλθε ακόμη πιο έντονη, καλύπτοντας όλη την πόλη, με νέα ποιοτικά χαρακτηριστικά, παραπέμποντας σε καψαλισμένο κοτόπουλο και σάπιο κρέας. Επιπλέον, αν και η εταιρεία «Αμβροσιάδης κοτόπουλα εξοχής ΑΒΕΕ- πτηνοσφαγείο - μονάδας αδρανοποίησης υποπροϊόντων σφαγής» επί σειρά ετών δεν τηρεί τους περιβαλλοντικούς όρους, εγκυμονώντας κινδύνους για τη δημόσια υγεία, επεκτείνει συνεχώς τη δραστηριότητά της με επαύξηση της δυναμικότητας του πτηνοτροφείου και του πτηνοσφαγείου, το οποίο δέχεται ως πρώτη ύλη και τα πτηνά από άλλες 14 μονάδες εκτροφής πτηνών, εγκατεστημένων στη ευρύτερη περιοχή, ενώ προχώρησε και σε εγκατάσταση μονάδας αδρανοποίησης υποπροϊόντων σφαγής (ΖΥΠ) και δύο αποτεφρωτήρων ΖΥΠ. Σημειώνουν, επίσης, ότι, ο βιολογικός καθαρισμός της μονάδας δέχεται προς επεξεργασία και τα υγρά απόβλητα και από τις άλλες 14 μονάδες εκτροφής πτηνών, ενώ δεν προκύπτει με σαφήνεια ο τρόπος διαχείρισης των στερεών αποβλήτων και του αίματος που παράγονται από το σύνολο των μονάδων.

Το πρόβλημα της δυσσομίας και της ρύπανσης της αντιπλημμυρικής τάφρου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της αναφοράς, καταγγέλλεται ήδη από το 2013. Οι συναρμόδιες υπηρεσίες, στο πλαίσιο της έρευνας για την εξακρίβωση των καταγγελλθέντων εστιάζουν στις εν θέματι επιχειρήσεις, που δραστηριοποιούνται πλησίον της τάφρου.

I. Ιστορικό

A) «Αμβροσιάδης κοτόπουλα εξοχής ΑΒΕΕ- πτηνοσφαγείο – μονάδα αδρανοποίησης υποπροϊόντων σφαγής»

A1) Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της αναφοράς, ο φορέας «Αμβροσιάδης κοτόπουλα εξοχής ΑΒΕΕ» λειτουργεί στην ευρύτερη περιοχή αρκετές μονάδες εντατικής εκτροφής πτηνών, μεταξύ των οποίων (όχι αποκλειστικά) οι μονάδες που βρίσκονται στις περιοχές: Ρεβένια, Κορινός, Παλιοχώρα Κορινού, Λουλουδιές Κορινού, Κυδωνιές Κίτρους, Βλάχα, Μουσαρά1, δυναμικότητας 135.000, 80.000, 85.000, 80.000, 50.000, 160.000, 132.000 όρνιθες πάχυνσης, αντιστοίχως.

Οι περισσότερες από τις ως άνω μονάδες, κατά το χρόνο υποβολής της ΜΠΕ, κατατάσσονταν, σύμφωνα με την Υ.Α. αρ. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/27-7-2016 (Β' 2471), στην Α1 υποκατηγορία της 7^{ης} Ομάδας Έργων και Δραστηριοτήτων «Πτηνοτροφικές Εγκαταστάσεις» με α/α 1 «Εγκαταστάσεις εκτροφής κοτόπουλων πάχυνσης», λόγω δυναμικότητας. Επιπλέον, υπάγονται στις διατάξεις του κεφαλαίου ΙΙ της ΚΥΑ οικ.36060/1155/Ε103/2013-ΙΕΔ (Οδηγία 2010/75/ΕΕ) «Καθορισμός πλαισίου κανόνων, μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης του περιβάλλοντος από βιομηχανικές δραστηριότητες» και οφείλουν να εφαρμόζουν τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (ΒΔΤ).

Σύμφωνα με τις εν ισχύ αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ) των ως άνω μονάδων:

- Είναι δυνατό να εκλύονται οσμές (υδρόθειο, αμμωνία, διοξείδιο του άνθρακα, μεθάνιο, αμίνες μερκαππάνες, σουλφίδια, δισουλφίδια κ.λ.π.) από τις εγκαταστάσεις. Τα αέρια που πρέπει να παρακολουθούνται είναι η αμμωνία, το μεθάνιο και το υποξείδιο του αζώτου.
- Η διαχείριση των υγρών αποβλήτων τους θα γίνεται χωριστά για κάθε θάλαμο, με προσωρινή αποθήκευσή τους σε σιπητικές δεξαμενές και στη συνέχεια θα οδηγούνται στο βιολογικό καθαρισμό του πτηνοσφαγείου της εταιρείας, τηρουμένων των ανάλογων παραστατικών
- Η διαχείριση της στερεάς κόπρου θα απομακρύνεται από το στάβλο κάθε 60 ημέρες και θα παραδίδεται σε νομίμως αδειοδοτημένη και λειτουργούσα εγκατάσταση, η οποία είναι υπεύθυνη για τη συλλογή μεταφορά και περαιτέρω διαχείριση/αξιοποίηση.
- Τα ζωικά υποπροϊόντα (ΖΥΠ) Κατηγορίας II του κανονισμού 1069/2009 (νεκρά πτηνά) θα συλλέγονται σε καθημερινή βάση και θα οδηγούνται, με ειδικό όχημα της εταιρείας, σε αδειοδοτημένο κλίβανο καύσης ΖΥΠ.
- Θα πρέπει να τηρείται χρονολογικό αρχείο με τις ποσότητες των στερεών αποβλήτων, τη φύση, την προέλευση, τον προορισμό, τη συχνότητα συλλογής, τον τρόπο μεταφοράς και το χώρο επεξεργασίας.

A2) Βιομηχανικό Πτηνοσφαγείο, μονάδα αποτέφρωσης ζωικών υποπροϊόντων, μονάδα αδρανοποίησης -rendering, μονάδα παραγωγής βιοκαυσίμων, πρατήριο υγρών καυσίμων και γεωτρήσεις, Υποκατηγορία A2, υπαγωγή στην Οδηγία IED.

Το Βιομηχανικό πτηνοσφαγείο είχε λάβει την υπ'αρ. 8112/9-8-2006 ΑΕΠΟ δυναμικότητας σφαγής 20.000 πτηνά/ ημέρα και στη συνέχεια επεκτάθηκε με μια σειρά ΑΕΠΟ ανανεώσεων/τροποποιήσεων. Τελευταία, έχει χορηγηθεί η υπ'αρ. 8795/11-12-2020 ΑΕΠΟ, με Περιβαλλοντική ταυτότητα (ΠΕΤ) 1910193224, του υφιστάμενου βιομηχανικού πτηνοσφαγείου της εταιρείας με την επωνυμία «Αμβροσιάδης – παραγωγή & εμπορία ζωικών προϊόντων ΑΒΕΕ», λόγω αύξησης δυναμικότητας σφαγής από 50.000 πτηνά/ημέρα σε 65.700 πτηνά/ημέρα. Σύμφωνα με την ως άνω ΑΕΠΟ «...η μονάδα θερμικής αδρανοποίησης έχει ήδη αδειοδοτηθεί με την υπ'αρ. πρωτ. 5798/27-7-2011 ΑΕΠΟ, αλλά δεν έχει ακόμη κατασκευαστεί. Η μονάδα αποτέφρωσης, η οποία αποτελείται από δύο αποτεφρωτήρες ...έχει τοποθετηθεί αλλά δε λειτουργεί...Στην εγκατάσταση θερμικής αδρανοποίησης και στους αποτεφρωτήρες, θα γίνεται επεξεργασία ζωικών υποπροϊόντων που παράγονται στο πτηνοσφαγείο του θέματος και όχι προερχόμενων από άλλες εγκαταστάσεις...».

Σύμφωνα με το υπ'αρ. πρωτ. 579357(16272)/25-11-2020 έγγραφο της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Π.Ε. Πιερίας «...δεν υπάρχει σε καμία από τις μονάδες της εταιρείας (πτηνοσφαγείο ή πτηνοτροφείο) εγκεκριμένος αποτεφρωτήρας που να διαθέτει τον Ειδικό Κτηνιατρικό Αριθμό Έγκρισης...».

Οι συναρμόδιες υπηρεσίες Δ/σης Ανάπτυξης & Περιβάλλοντος Π.Ε. Πιερίας προέβησαν σε αυτοψίες για περιβαλλοντικά προβλήματα που προκλήθηκαν από τη λειτουργία του πτηνοσφαγείου, σε συνέχεια των οποίων η Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Πιερίας:

- Με τις αρ. πρωτ. οικ. 1380/31-5-2013 και οικ. 1442/6-6-2013 αποφάσεις της, επέβαλε πρόστιμα ύψους 5.760 ευρώ και τη μείωση της δυναμικότητας της επιχείρησης «Αμβροσιάδης ΑΒΕΕ», διότι η επιχείρηση είχε προβεί «...σε παράβαση των όρων και των περιορισμών της ...Αδειας Λειτουργίας ...που αναφέρονται στη δυναμικότητα του σφαγείου 20.000 πτηνά/ ημέρα...ως αποτέλεσμα της παραπάνω αύξησης της δυναμικότητας, χωρίς την αντίστοιχη αναβάθμιση της μονάδας επεξεργασίας των υγρών, είναι η μη δυνατότητα επεξεργασίας της ποσότητας των υγρών αποβλήτων από τη υφιστάμενη μονάδα

επεξεργασίας, με αποτέλεσμα την περιβαλλοντική ρύπανση της περιφερειακής τάφρου, όπως προκύπτει τόσο μακροσκοπικά όσο και μικροσκοπικά...».

- Με την υπ'αρ. πρωτ. οικ. 487415/12006/4-12-2014 απόφαση, επέβαλε πρόστιμο ύψους 17.500 ευρώ στην επιχείρηση «Αμβροσιάδης ΑΒΕΕ», για ρύπανση του περιβάλλοντος (ρέμα περιφερειακή τάφρος) από τη διάθεση υγρών αποβλήτων του πτηνοσφαγείου, όπως διαπιστώθηκε μετά από επιτόπιο έλεγχο.
- Με την υπ'αρ. πρωτ. οικ. 273228/5696/28-6-2016 απόφαση, επέβαλε πρόστιμο ύψους 14.724 ευρώ στην επιχείρηση «Αμβροσιάδης ΑΒΕΕ», «...για ρύπανση περιβάλλοντος λόγω της μη ενδεδειγμένης διαχείρισης μέρους των παραγόμενων υποπροϊόντων της επιχείρησης κατά παράβαση των όρων της 5798/27-7-2011 ΑΕΠΟ...το ...γεγονός, κατέγραψαν τα μέλη του Κ.Ε.Π.Π.Ε. Π.Ε. Πιερίας κατά τη διενέργεια της από 16-7-2015 αυτοψίας, όπου σε χώρο (περ. 5 στρ.) εντός της έκτασης της επιχείρησης, διαπίστωσαν υπολείμματα από κελύφη αυγών και πούπουλων αλλά και δύσοσμων υγρών σκούρου χρώματος από τα οποία αναδύονταν έντονη και δυσάρεστη οσμή...»
- Με την υπ'αρ. οικ. 717733(3628)/30-12-2020 απόφαση, επέβαλε πρόστιμο ύψους 19.250 ευρώ για τη διάθεση υγρών μη επικίνδυνων αποβλήτων σε υδάτινο αποδέκτη (ρέμα) «...αιτιολογία της βεβαιωθείσας παράβασης: Το αποτέλεσμα της αυθημερόν εξέτασης του δείγματος από το Βιοχημικό Εργαστήριο του Γεν. Νοσοκομείου Κατερίνης έδειξε ύπαρξη «Αιμοσφαιρίνης» σε βαθμό «3+»...»
Η ως άνω απόφαση επιβολής προστίμου ακυρώθηκε με τη υπ'αρ. πρωτ. 6057/19-3-2021 απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης επειδή «...υπάρχει πλημμέλεια ως προς την αιτιολογία της ...πλημμελής εφαρμογή των διατάξεων της εν προκειμένω εφαρμοζόμενης αριθμ.5662/1988 Απόφασης Νομάρχη Πιερίας (ΦΕΚ 464Β'/7-7-1988)...αφού δεν προκύπτει...ότι, κατά τη δειγματοληψία της από 26-10-2020 αυτοψίας ...ελήφθησαν δείγματα με χρονική απόσταση τριών (3) ωρών ή τρία τουλάχιστον στιγμιαία δείγματα...συνάγεται ότι ελήφθησαν δύο δείγματα στο σημείο με τις συγκεκριμένες συγκεντρώσεις...».

Σε επανέλεγχο που πραγματοποιήθηκε στην εταιρεία Αμβροσιάδης από το ΚΕΠΠΕ Π.Ε. Πιερίας στις 16-4-2021, στη θέση των δύο εγκαταστάσεων του βιολογικού καθαρισμού καθώς και των κλινών ξήρανσης των υγρών της επιχείρησης διαπιστώθηκε, Πρακτικό 2/2021, ότι, «...σε όλη την έκταση δεν υπήρχαν είτε λάσπες είτε στερεό υπόλειμμα γύρω από τις εγκαταστάσεις του βιολογικού...στο παρακείμενο της δραστηριότητας ρέμα ...διαπιστώθηκε η ροή διαυγών νερών χωρίς δυσσομία...»

Τέλος, το ΚΕΠΠΕ Π.Ε. Πιερίας, σύμφωνα με το Πρακτικό 4/2021 διενήργησε έλεγχο από τις 9.30 μ.μ την Πέμπτη 8-7-2021 έως την 1.00 μ.μ. της Παρασκευής 9-7-2021, πλησίον των δραστηριοτήτων «Αμβροσιάδης ΑΒΕΕ» και «Dairy Farms Pierias» και έλαβε δείγματα νερού από την τάφρο και το σημείο εκβολής των αποβλήτων της «Αμβροσιάδης ΑΒΕΕ». Διαπίστωσε, στην είσοδο κτιρίου της «Αμβροσιάδης ΑΒΕΕ», συγκεντρωμένη παλαιά στρωμνή, γύρω από την οποία υπήρχε αναμόχλευση του εδάφους, ενώ υπήρχε και δυσσομία, όμως αυτή περιορίζονταν πλησίον της εν λόγω εγκατάστασης. Διενήργησε επίσης αυτοψία στη θέση απόσμησης της μονάδας αδρανοποίησης – rendering κατά τη λειτουργία της οποίας διαπιστώθηκε τελικά δυσσομία (η οποία συνέπιπτε χρονικά με την έναρξη των διαμαρτυριών των πολιτών).

Β) «Ν. Τσιούπρας & Υιοί» - χοιροστάσιο

Η Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Π.Ε. Πιερίας έχει εκδώσει τις υπ'αρ. 18907/17-12-2015 και 16472/17-11-2016 αποφάσεις που αφορούν σε επιβολή διοικητικών κυρώσεων (σχετικό το υπ'αρ. πρωτ.583239(16404)/26-10-2020 έγγραφό της).

Η Επιτροπή Σταυλισμού της υπηρεσίας προέβη σε επανέλεγχο και συνέταξε το υπ'αριθμ.5/2020 Πρακτικό, σύμφωνα με το οποίο «...η εκμετάλλευση λειτουργεί χωρίς επικαιροποιημένη...ΑΕΠΟ...χωρίς επικαιροποιημένη άδεια λειτουργίας...το σύστημα

διαχείρισης κτηνοτροφικών αποβλήτων δεν λειτουργούσε επιμελώς...τα στερεά απόβλητα ήταν συσσωρευμένα στο γήπεδο εκμετάλλευσης για μεγάλο χρονικό διάστημα χωρίς να έχουν απομακρυνθεί...δεν παρατηρήθηκε ροή λυμάτων στην παρακείμενη τάφρο...»

Γ) «Dairy Farms Pierias - Γαλακτοπαραγωγική Εμπορική Ανώνυμη Εταιρεία» - βουστάσιο

Για το βουστάσιο έχει εκδοθεί η υπ'αρ. 6552(215)/10-1-2020 άδεια εγκατάστασης από την Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Π.Ε. Πιερίας και η υπ'αριθμ.6037/22-1-2018 ΑΕΠΟ από τη Δ/ση ΠΕ.ΧΩ της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Επίσης, η Επιτροπή Σταυλισμού έχει συντάξει τα υπ'αρ. 30/2020 και 58/2020 πρακτικά. Σύμφωνα με το τελευταίο «...δεν υπήρχε στη διάθεση του κτηνοτρόφου το βιβλίο των δειγματοληψιών...των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων...το ιδιωτικό συμφωνητικό με την εταιρεία διαχείρισης νεκρών ζώων είχε λήξει...».

Η Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Πιερίας, με την υπ'αρ. οικ. 635699(3079)/13-11-2020 απόφαση της, επέβαλε πρόστιμο, ως διοικητική κύρωση, βάση του άρθρου 21 του ν. 4014/11 για μη τήρηση των όρων της με αρ. 6037/22-1-2018 απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και συγκεκριμένα «...μη τήρηση του όρου...περί του ορίου των παραμέτρων BOD και COD των υγρών αποβλήτων που ρίπτονται στα αγροτεμάχια...»

Δ) Ρύπανση της Αντιπλημμυρικής Τάφρου

Οι κάτοικοι διαμαρτύρονται, προσκομίζοντας σχετικό φωτογραφικό υλικό, για τη συστηματική διάθεση λυμάτων στην περιφερειακή τάφρο με αποτέλεσμα έντονη δυσοσμία. Επίσης, καταγγέλλουν το ενδεχόμενο ταφής ζωικών υποπροϊόντων (έντονα αναμοχλευμένο έδαφος) και την ύπαρξη συγκεντρώσεων σκούρων δύσοσμων υγρών σε εκτάσεις πλησίον του πτηνοσφαγείου.

Το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της ΠΕ Πιερίας διενήργησε αυτοψίες στην περιοχή και σύμφωνα με:

- Το υπ'αρ. πρωτ. 530651/2333/22-11-2019 έγγραφό του, διενήργησε αυτοψία με παράλληλη δειγματοληψία στις 10-10-2019 και «...έγινε επιβεβαίωση της ύπαρξης ρύπανσης με βάση τις ιδιαίτερα υψηλές τιμές σε κοπρανώδη κολοβακτηριοειδή...».
- Το υπ'αρ. πρωτ. 177842(784)/30-3-2020 έγγραφό του «...σε συνέχεια... καταγγελιών που αφορούν την ρύπανση του ρέματος ...διενεργήθηκαν τέσσερις νέες αυτοψίες...η ρύπανση του ρέματος είναι πολλαπλά και επιβεβαιωμένη και διαρκής...διαπιστώθηκε και πάλι η αντικειμενική αδυναμία πρόσβασης σε όλο το μήκος του ρέματος...».
- Το υπ'αρ. πρωτ. 684561(3404)/4-1-2021 έγγραφό του, η υπηρεσία πραγματοποίησε δύο αυτοψίες στις 9-12-2020 και στις 12-12-2020 «...την πρώτη δεν διαπιστώθηκε ρύπανση...στη δεύτερη...τα αποτελέσματα της δειγματοληψίας...δείχνουν ύπαρξη αιμοσφαιρίνης στο υπό έρευνα ρέμα...η διαχείριση των ζωικών υποπροϊόντων της εταιρίας Αμβροσιάδης γίνεται με βάση ιδιωτικό συμφωνητικό...». Επίσης σημειώνεται ότι «...πάντως το 2016, κλιμάκιο της υπηρεσίας μας, έχοντας την υποψία (που και εσείς είχατε) ότι δλδ. θάβονται ζωικά υποπροϊόντα ...διενήργησε εκσκαφή...σε διάφορες θέσεις...όμως τελικά δεν επιβεβαιώθηκε η ύπαρξη θαμμένων ζωικών υποπροϊόντων...»
- Το υπ'αρ. πρωτ. 4542(10))/21-1-2021 έγγραφο «...στις τρεις θέσεις που διενεργήθηκε αυτοψία και δειγματοληψία, δεν διαπιστώθηκε επιβάρυνση με ρύπους...».

Αν και οι καταγγελίες εκ μέρους των πολιτών συνεχίζονται, δεν κατέστη εφικτό να εξακριβωθούν, περαιτέρω, από τις αρμόδιες υπηρεσίες χώροι ανεξέλεγκτης ταφής ζωικών υποπροϊόντων.

II. Συμπεράσματα

Από τα ως άνω προκύπτει ότι:

- Οι εν λόγω εταιρείες αν και διαθέτουν άδειες και εγκρίσεις, εξακολουθούν να λειτουργούν καθ' υπέρβαση των όρων αυτών και κατά παράβαση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων, με αποτέλεσμα τη ρύπανση του περιβάλλοντος και την πρόκληση συνεπειών στη δημόσια υγεία.
- Οι συναρμόδιες υπηρεσίες προβαίνουν συστηματικά σε αυτοψίες για τη διακρίβωση της ρύπανσης της τάφρου και της έντονης δυσοσμίας. Ωστόσο, δεν έχουν προβεί σε ολοκληρωμένο έλεγχο της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων α) του πτηνοσφαγείου (έλεγχο της επάρκειας των χώρων της εγκατάστασης, της ορθής λειτουργίας του βιολογικού καθαρισμού, της ορθής λειτουργίας της μονάδας αδρανοποίησης – rendering, της διαχείρισης του συνόλου των στερεών αποβλήτων της μονάδας, και των ΖΥΠ κατηγορίας 2 και 3), β) των πτηνοτροφείων (14 συνολικά), των οποίων τα υγρά απόβλητα οδηγούνται στη μονάδα του βιολογικού καθαρισμού του πτηνοσφαγείου, αλλά και γ) των όμορων εν θέματι κτηνοτροφικών μονάδων. Η διενέργεια ολοκληρωμένου ελέγχου είναι ιδιαίτερος κρίσιμη στην περίπτωση της «Αμβροσιάδης ΑΒΕΕ», λαμβάνοντας υπόψη ότι, η εν λόγω επιχείρηση με τις επεκτάσεις της δραστηριότητας της έχει εξελιχθεί σε πολυδύναμη μονάδα.
- Κρίσιμη είναι η διενέργεια δειγματοληψιών και αναλύσεων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία, τόσο για τη διαπίστωση της ορθής λειτουργίας των εγκαταστάσεων επεξεργασίας των αποβλήτων, όσο και για τη διαπίστωση του βαθμού ρύπανσης της τάφρου.
- Η ρύπανση της τάφρου συνεχίζει να υφίσταται. Δυνητικά συνδέεται τόσο με τη μη ορθή λειτουργία των εγκαταστάσεων επεξεργασίας υγρών αποβλήτων όσο και την έκπλυση των συσσωρευμένων στερεών αποβλήτων που παραμένουν στα γήπεδα των εν θέματι μονάδων για μεγάλο χρονικό διάστημα. Τα αποτελέσματα των δειγματοληψιών (αν και αποσπασματικές) δείχνουν ύπαρξη αιμοσφαιρίνης και ιδιαίτερα υψηλές τιμές σε κοπρανώδη κολοβακτηριοειδή.
- Δεν είναι σαφής ο τρόπος διαχείρισης των ζωικών υποπροϊόντων (ΖΥΠ) ούτε σε ποιους αδειοδοτημένους κλιβάνους καύσης οδηγούνται τα ζωικά υποπροϊόντα (ΖΥΠ) Κατηγορίας II του κανονισμού 1069/2009 (νεκρά πτηνά) καθώς πολλές από τις μονάδες δεν διαθέτουν εν ισχύ συμβάσεις με εταιρείες μεταφοράς και επεξεργασίας αυτών ενώ στην εγκατάσταση θερμικής αδρανοποίησης και στους αποτεφρωτήρες, προβλέπεται η επεξεργασία ζωικών υποπροϊόντων που παράγονται στο πτηνοσφαγείο **και όχι προερχόμενων από άλλες εγκαταστάσεις**. Επίσης, δεν υπάρχει σε καμία από τις μονάδες τις εταιρείας (πτηνοσφαγείο ή πτηνοτροφεία) εγκεκριμένος αποτεφρωτήρας που να διαθέτει τον Ειδικό Κτηνιατρικό Αριθμό Έγκρισης. Κρίσιμη συνεπώς, είναι η ιχνηλάτηση της διαχείρισης των ζωικών υποπροϊόντων (ΖΥΠ), μέσω και του ελέγχου των σχετικών παραστατικών και των χρονολογικών αρχείων με τις ποσότητες των στερεών αποβλήτων, τη φύση, την προέλευση, τον προορισμό, τη συχνότητα συλλογής, τον τρόπο μεταφοράς και το χώρο επεξεργασίας που θα πρέπει να τηρούνται στις μονάδες σε συνδυασμό με τις δηλωθείσες ποσότητες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων
- Η δυσοσμία που περιγράφεται από τους κατοίκους της περιοχής και διαπιστώθηκε από το ΚΕΠΠΕ Π.Ε. Πιερίας, σύμφωνα με το Πρακτικό 4/2021, σχετίζεται α) με τη λειτουργία των πτηνοτροφείων από τα οποία είναι δυνατό να εκλύονται οσμές (υδρόθειο, αμμωνία, διοξείδιο του άνθρακα, μεθάνιο, αμίνες μερκαπτάνες, σουλφίδια, δισουλφίδια κ.λ.π.), β) την παραμονή συσσωρευμένων στερεών αποβλήτων στα γήπεδα των εν θέματι μονάδων για μεγάλο χρονικό διάστημα και γ) με τη λειτουργία της εγκατάστασης θερμικής αδρανοποίησης, δεδομένου ότι οι οσμηρές ενώσεις που εκπέμπονται από τις αντίστοιχες μονάδες (υδρόθειο, αμμωνία, μερκαπτάνες, σουλφίδια, αδελαΐδες) είναι από τις πλέον έντονες. Προκειμένου να προσδιοριστεί η επιβάρυνση της ποιότητας του αέρα, αναγκαία κρίνεται η συλλογή δειγμάτων αέρα από σημεία υπαίθρου, και από το εσωτερικό, κατά προτεραιότητα, της μονάδας θερμικής επεξεργασίας και ανάλυση για

τις ως άνω οσμηρές ενώσεις. Συνεκτιμώντας το πλήθος των μονάδων στην ευρύτερη περιοχή, αναγκαία κρίνεται η τοποθέτηση σταθμών μέτρησης σε σημεία της υπαίθρου.

Κατόπιν αυτών και λαμβάνοντας υπόψη ότι:

- στις περιπτώσεις έντονης υποβάθμισης και καθ' υποτροπή πρόκλησης ρύπανσης από επιχείρηση, η οποία παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα υποδεικνυόμενα μέτρα, δεν αρκεί η επιβολή αλληπάλληλων προστίμων, αλλά απαιτείται, κατά νόμο (άρθρο 30 του ν. 1650/86 όπως ισχύει σήμερα) η διακοπή της ρυπογόνου δραστηριότητας,
- σύμφωνα με το άρθρο 27 του ν. 4262/14 (όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)¹ προβλέπεται η επιβολή διοικητικών κυρώσεων, με κλιμάκωση έως και την οριστική σφράγιση, στις περιπτώσεις επανειλημμένης υποτροπής. Επισημαίνεται ότι στις περιπτώσεις προκλήσεως ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος, ανεξαρτήτως της υποχρέωσης της διοίκησης για τη λήψη κατάλληλων μέτρων, τόσο η κεντρική διοίκηση όσο και η αυτοδιοίκηση δεν έχουν διακριτική ευχέρεια επιβολής κυρώσεων στους παραβάτες αλλά δέσμια αρμοδιότητα (ΣΤΕ 3977/2010²). Κατά συνέπεια, η άρνηση των αρμοδίων οργάνων να επιβάλλουν τις προβλεπόμενες κυρώσεις σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης της σχετικής νομοθεσίας συνιστά παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας (ΣΤΕ 2680/2003) και ενδεχομένως παράβαση καθήκοντος, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις,
- οι περισσότερες από τις ως άνω μονάδες, κατά το χρόνο υποβολής της ΜΠΕ, κατατάσσονταν, σύμφωνα με την Υ.Α. αρ. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/27-7-2016 (Β' 2471), στην Α1 υποκατηγορία της 7^{ης} Ομάδας Έργων και Δραστηριοτήτων «Πτηνοτροφικές Εγκαταστάσεις» με α/α 1 «Εγκαταστάσεις εκτροφής κοτόπουλων πάχυνσης», λόγω δυναμικότητας. Επιπλέον, υπάγονται στις διατάξεις του κεφαλαίου II της ΚΥΑ οικ.36060/1155/Ε103/2013-ΙΕΔ και οφείλουν να εφαρμόζουν τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (ΒΔΤ). Εξάλλου η συγκέντρωση πολλών δραστηριοτήτων σε μια περιοχή ανατρέπει αυτομάτως τη «χαμηλή όχληση» σε «υψηλή» και αυξάνει ουσιαδώς τη επιβάρυνση της περιοχής,
- εγκρίθηκε η «Υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων (άρθρο 20 του νόμου 4014/2011)» (Α.Π. ΥΠΕΝ/ΣΕΝΕ/13582/952/2021 - ΦΕΚ 689/Β/22-2-2021), με τον καταμερισμό των επιθεωρήσεων στις συναρμόδιες υπηρεσίες,
- το γεγονός ότι, οι εν λόγω «δραστηριότητες» εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΠΔ148/2009 «Περιβαλλοντικής Ευθύνης» σύμφωνα με του Παρ. 1.2. του Παραρτήματος ΙΙΙ «...διαδικασίες διαχείρισης αποβλήτων...» απαιτώντας τη λήψη άμεσων μέτρων για την αποκατάσταση της προκληθείσης ζημίας,

σας παρακαλούμε να μας ενημερώσετε για τις απόψεις σας επί του θέματος και τις τυχόν ενέργειες στις οποίες προτίθεστε να προβείτε.

Ειδικότερα, παρακαλείσθε να ενημερώσετε την Ανεξάρτητη Αρχή σχετικά με τη νομιμότητα λειτουργίας των εν θέματι μονάδων (άδειες λειτουργίας, εν ισχύ ΑΕΠΟ, Ειδικό Κτηνιατρικό Αριθμό Έγκρισης για τους αποτεφρωτήρες δελτία μεταφοράς και παραλαβής των υγρών αποβλήτων από τη μονάδα βιολογικού καθαρισμού).

¹ άρθρο 27 του ν.4262/2014 «Διοικητικές κυρώσεις σε ασκούντες οικονομική δραστηριότητα» «...Σε περίπτωση υποτροπής επιβάλλεται προσωρινή, μέχρι έξι μηνών, διακοπή λειτουργίας της δραστηριότητας και πρόστιμο 51.000 ευρώ έως και 150.000 ευρώ. Σε περίπτωση επανειλημμένης υποτροπής επιβάλλεται οριστική διακοπή λειτουργίας και χρηματικό πρόστιμο από 150.000 ευρώ έως και 300.000 ευρώ...»

² ΣΤΕ 3977/2010 «...Διακοπή ρυπογόνου βιομηχανικής δραστηριότητας στο Σχηματάρι Βοιωτίας ... Συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας η παράλειψη της Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως Βοιωτίας να ερευνήσει ενδελεχώς τις συνθήκες λειτουργίας βιομηχανικής εγκαταστάσεως εν σχέση προς τη ρύπανση και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και τη διαχείριση των αποβλήτων της και, αναλόγως του πορίσματός της, να επιβάλει κυρώσεις προσωρινής ή οριστικής, μερικής ή ολικής διακοπής λειτουργίας της επίδικης δραστηριότητας...»

Επίσης κρίνεται σκόπιμο:

- να γίνει ολοκληρωμένος έλεγχος της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων α) του πτηνοσφαγείου (έλεγχο της επάρκειας των χώρων της εγκατάστασης, της ορθής λειτουργίας του βιολογικού καθαρισμού, της ορθής λειτουργίας της μονάδας αδρανοποίησης – rendering, της διαχείρισης του συνόλου των στερεών αποβλήτων της μονάδας, και των ΖΥΠ κατηγορίας 2 και 3), β) των πτηνοτροφείων (14 συνολικά), των οποίων τα υγρά απόβλητα οδηγούνται στη μονάδα του βιολογικού καθαρισμού του πτηνοσφαγείου, αλλά και γ) των όμορων εν θέματι κτηνοτροφικών μονάδων. Ιδιαίτερα κρίσιμος κρίνεται ο έλεγχος της διαχείρισης και της τελικής διάθεσης των υγρών αποβλήτων, του αίματος και των στερεών αποβλήτων από το σύνολο των μονάδων της περιοχής σε συνδυασμό με τις δηλωθείσες ποσότητες στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων, καθώς και λήψη και ανάλυση δειγμάτων από την εκροή της μονάδας του βιολογικού καθαρισμού του πτηνοσφαγείου. Τέλος θα πρέπει να γίνει συλλογή δειγμάτων αέρα από σημεία υπαίθρου, και από το εσωτερικό, κατά προτεραιότητα, της μονάδας θερμικής επεξεργασίας και ανάλυση για τις οσμηρές ενώσεις
- να επιβληθούν οι νόμιμες κυρώσεις, καθώς και
- να διερευνηθεί η ρύπανση της ευρύτερης περιοχής και του ρέματος και να καθορισθούν οι απαιτούμενες ενέργειες προς αποκατάσταση του χώρου.

Το Σώμα Επιθεώρησης Βορείου Ελλάδος, στο οποίο επίσης απευθύνεται το παρόν, παρακαλείται να μας ενημερώσει για τη δυνατότητα ένταξης του ελέγχου των εν θέματι μονάδων στο ετήσιο πρόγραμμα του των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων με προτεραιότητα στα δραστηριότητες που εμπίπτουν στην Ευρωπαϊκή Οδηγία IED, άλλως για τη δυνατότητα περιβαλλοντικής επιθεώρησης σε συνεργασία με τις συναρμόδιες ελεγκτικές αρχές.

Για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση

Δάφνη Φιλιππάκη
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. Ομάδα Πρωτοβουλίας Πολιτών
“I Can’t Breathe”
anasa.katerini@gmail.com